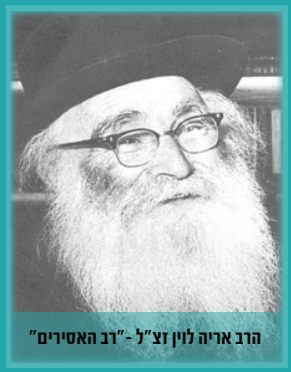
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

ח' אב תשפ"א

גליון מספר 221

פרשת דברים - שבת חזון

דרך חיים

"זכרה ירושלם ימי עניה ומרודיה כל מחמדיה אשר היו מימי קדם" (איכה א ז). "זכר עניי ומרודי לענה וראש. זכור תזכור ותשיח ותשוח עלי נפשי. זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל" (איכה ג יט-כא). כשזוכרים את העבר אנו נזכרים בפסוק "אבתינו חטאו ואינם ואנחנו עונתיהם סבלנו" (איכה ה ז), מה היה חטאם של האבות שבשלו חרבה הארץ?

"אמר רב יהודה אמר רב, מאי דכתיב: מי האיש החכם ויבן את זאת? דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו, דכתיב: ויאמר ה' על עזבם את תורתי וגו', היינו לא שמעו בקולי היינו לא הלכו בה? אמר רב יהודה אמר רב: שאין מברכין בתורה תחלה" (נדרים פא.). כל מי שמתבונן בדברי חז"ל רואה כי הובאו בדבריהם הסברים רבים לחורבן הארץ וירושלים. אם כן מדוע לא פירשו כאן החכמים כדרכם? אלא שהשאלה לא הייתה מה הגורם לחורבן אלא מה הסיבה שהביאה את העברות שהביאו אל החורבן. כיצד אותן עברות חמורות התפשטו בישראל? איך עם שקיבל את התורה מסיני מפי ה' ירד למדרגה שפלה כזו ששוב אינו מבחין בין אור לחושך עד שנאמר עליו "כי שתים רעות עשה עמי אתי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות בארת נשברים אשר לא יכלו המים" (ירמיהו ב יג)?

לשם כך נזקק הקב"ה לגלות להם את מקור אבן הנגף שגרמה לאותה הדרדרות -"שאין מברכין בתורה תחילה". הוה אומר להכיר בזכותנו להיות העם הנבחר. בני דור החורבן לא הכירו בזכות המיוחדת להיות "עמי" של הקב"ה, ואדרבה עוד אמרו "איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני" (דברים יב ל). אם היו מכירים בזכותם להיות עם נבחר שוב לא היו חושבים לחכות את הגויים, אלא היו שותים את המים החיים מפי אלהים חיים אותם קיבלו מאבותם.

הנביא מלמדנו "שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה" (ישעיהו סו י), "מכאן אמרו: כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, ושאינו מתאבל על ירושלים - אינו רואה בשמחתה" (תענית ל:). לא כתוב ש'יזכה לראות' אלא "זוכה ורואה", היכן אותה הראייה הייתה בכל הדורות הקודמים ששפכו כנחל דמעה על חורבן ירושלים? חז"ל לימדו אותנו שישנה גזירה "על המת שישתכח מן הלב" (פסחים נד:), וכשם שאותה גזירה נכונה לפרט כך נכונה היא לכלל. ישנם עמים גדולים שאיבדו מעוצמתם, התאבלו על כך אך עם הדורות זנחו את אותו צער ישן עד שהתבוללו בין עמים אחרים. יחיד בעולמו עם ישראל שממשיך אלפיים שנה להתאבל על ארצו ומקדשו ומכריז ללא הרף "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני" (תהלים קלז ה). כדי להצליח להתאבל ולהתנחם צריך שאותו המת לא יילך ויחלוף מן

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

העולם עד אשר ישתכח מן הלב. עם ישראל מעולם לא השלים עם החורבן והגלות, כפי שאנו אומרים "היתה כאלמנה" - "היתה אלמנה אין כתיב כאן אלא כאלמנה כאשה שהלך בעלה למדינת הים ודעתו לחזור אליה" (איכה רבה פרשה א). זוהי אותה הזכיה לראות בשמחתה בה זכאי המתאבל על ירושלים. אותה האבלות על ירושלים במשך אלפיים שנה היא המביאה לנו את זיק התקווה העתידה שעם ישראל חי. לכן מיד אחר תשעה באב אנו חוגגים את שבת 'נחמו', על אף שעל פני השטח לא השתנה דבר, המקדש לא נבנה, הגואל טרם בא - אך מכוח אותה האבלות על ירושלים זכינו לאותה הבחינה של וודאות ושמחה כי ירושלים קום תקום. ירושלים אינה מתה, והראייה לכך היא ממה שהיא עדיין נמצאת בלב המתאבלים עליה שלא שכחוה ולא הסירו דאגתם מליבם. ומכאן שבהכרח יבוא יום ישועתה.

זוהי תכלית הזכירה שלנו בתשעה באב. "זכר עניי ומרודי לענה וראש, זכור תזכור ותשיח ותשוח עלי נפשי" על כל צער החורבן, "זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל" - מכוח מה שאני משיב אל ליבי את עומק הצער שלי אני מלא ייחול לקיום הגאולה שכן לא נשכח ממני צפיית החורבן והגאולה השלמה, ובכך מוצאים אנו את נחמתנו.

שבת שלום!

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

סיפר אלישע שור, מלוחמי 'החטיבה הירושלמית':

לאחר המלחמה בה זכינו לשחרר את הכותל, ראיתי יום אחד את הצדיק הירושלמי ר' אריה לוין מגיע אל הכותל המערבי בירושלים. החלטתי כי ברצוני לעקוב אחריו. עקבתי אחריו לאורך זמן, ופתאום ברגע שהגיע מרחק עשרה מטרים מהכותל נפל על הרצפה, ואני חשבתי שהוא התמוטט. אבל שמתי לב כי הוא לא נפל במקרה אֶלא בכוונה, ומיד פרץ בבכי נורא שקשה לתיאור. והוא המשיך בזחילה על הרצפה תוך בכי תמרורים עד שנשכב על הארץ. עם התקרבו אל הכותל ניסה ר' אריה לנשק כל אבן ואבן...

המחזה הזה לעולם לא ימוש ממני...

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

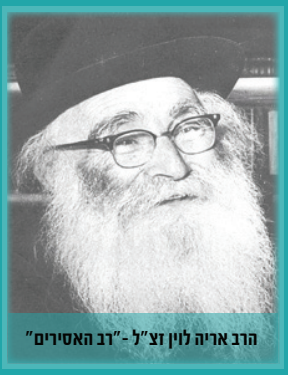
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

שבת זו נקראת על שם ההפטרה 'שבת חזון', וישנם מנהגים שונים בשבת זו. בשבת לובשים בגדים מכובסים ומהוהצים, ויש מי שנהגו ללבוש בגדי חול (מנהג ה'יקים') ואין למחות בידם. יש מקומות שנהגו להחליף את פרוכת ארון הקודש והבימה לפרוכת שאינה של שבת או לצבע שחור, וכל מקום יעשה כמנהגו. ישנם מנהגים שונים לגבי ניגון "לכה דודי" במנגינת הקינה "אלי ציון ועריה", וגם בזה כל מקום יעשה כמנהגו, כן ישנם מנהגים שונים לגבי ניגון הפסוק "איכה אשא לבדי" וההפטרה בטעמי מגילת איכה.

אף בסעודה שלישית, שנאכלת בזמן בו בכל שנה במועד הזה נאכלת סעודה מפסקת- אוכלים ושותים ומעלים על שולחננו כסעודת שלמה בשעתו (לשון מרן השלחן ערוך עפ"י מסכת תענית דף כט). לכן מותר לסעוד בסעודה זו עם חברים ולשיר ולזמר כהרגלו. ויש שפסקו שנכון למעט באורחים ולאכול בחוג בני המשפחה המצומצם על מנת לשבת לסעודה זו מתוך דאבון לב. יש להיזהר מלומר בסעודה זו 'אני אוכל על מנת שיהיה לי כוח לצום', שיש בזה איסור גמור של הכנה מקודש לחול. מטעם זה אדם שנוהג ליטול טיפות או גלולות להקלת הצום יימנע מלקחתם בסעודה זו; כאשר הדרך הנכונה היא ליטול אותם בלא מים בצאת השבת או לערבם במשקה או מאכל בסעודה, שבכך נוטל אותם אגב השתייה או האכילה. מאותו טעם אין להביא בשבת לבית הכנסת את ספרי הקינות, אלא אם מעיין בהם גם במהלך השבת.

את הסעודה יש לסיים עד שקיעת החמה (19:47), שמזמן זה הוא ספק מוצאי שבת וממילא תחילת הצום. על כן יש לצחצח את שיניו במי-פה עד שעה זו. אך ניתן לברך את ברכת המזון גם לאחר זמן זה. לאחר הסעודה ימתין עד שעת צאת השבת (20:28), או עכ"פ עד שעת צאת הכוכבים (20:08), ואז יאמר בלא שם ומלכות "ברוך המבדיל בין קודש לחול"- ויוכל להחליף את בגדיו לבגדי חול ואת מנעלי העור במנעלים אחרים. יש שנהגו להחליף את הבגדים בביתם וללכת במנעלי עור לבית הכנסת ולהחליפם במנעלים אחרים רק לאחר אמירת "ברכו". דין הבגדים שלובש בצאת השבת הוא כדין הבגדים לכל אורך תשעת הימים- שאין ללבוש בגדים מכובסים ומגוהצים אלא בגדים ש'הכנו' קודם ראש חודש אב.

נהגו להחשיך את האורות בבית הכנסת ולהסיר או להסיט את פרוכת ארון הקודש, ובשנה זו עושים כן רק לאחר שהחזן אמר "ברכו". לאחר תפילת שמונה עשרה אומר החזן 'קדיש תתקבל' וקוראים את

המשך בעמוד הבא

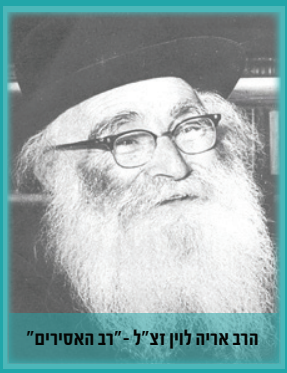
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

מגילת איכה. לאחריה נוהגים לקרוא את הקינות של ליל תשעה באב כמודפס בספרי הקינות. בתום אמירת הקינות אומרים "ואתה קדוש", בלא אמירת "ויהי נעם" ו"ויתן לך" כנהוג בכל מוצאי שבת משום שיש בהם נחמה. לאחר מכן אומרים קדיש בלא "תתקבל צלותהון". נעיר שאין נשים חייבות בשמיעת מגילת איכה, באם אשה רוצה לבוא לומר קינות אין לה לשבת על הרצפה בבית הכנסת.

לאחר התפילה אין עושים הבדלה על הכוס כמידי שבוע, אלא מברכים את ברכת "בורא מאורי האש" בלבד. יש שנהגו לצאת בברכה בבית הכנסת ויש שבירכו כל אחד לעצמו בביתו. כיוון שישנו ספק האם נשים חייבות בברכה זו, הנכון ביותר הוא שהבעל יברך אחר התפילה בבית עבור עצמו ועבור אשתו. בכל אופן קודם שאשה עושה מלאכות שונות תתפלל ותאמר "אתה חוננתנו" או עכ"פ תברך "ברוך המבדיל" בלא שם ומלכות ורק אז תעשה מלאכה. אדם שפטור מלצום, כחולה וכדומה, יעשה הבדלה קודם שיאכל. את ההבדלה אומר ללא הקדמת פסוקי הנחמה שבנוסח ההבדלה וללא בשמים, ושותה דווקא מיצים טבעיים וכדומה ולא יין או משתה משכר. אשה שפטורה מן הצום תאכל בלא הבדלה, ותצא ידי חובת ההבדלה מפי בעלה במוצאי הצום.

מובא בדברי מרן השלחן ערוך שיש לישון על הארץ עם אבן תחת ראשו בין בלילה ובין ביום. והמנהג הנכון הוא להוריד את מזרון מיטתו על גבי הקרקע ולישון בלא כרית. אמנם אדם זקן או חולה ודאי יכול לישון כרגיל על מיטתו.

בתפילת שחרית אין מניחים תפילין ולא מתעטפים בטלית גדול, אמנם לובשים טלית קטן כבכל יום ויפטרנה בברכת הטלית הגדול במנחה. כן לא נחזיק את פתילות הציצית בשעת אמירת "ברוך שאמר" וקריאת שמע. אדם שצריך לאכול אחר חצות היום יקדים להניח התפילין ולהתעטף בציצית. בשעת תפילת מנחה נניח תפילין ונתעטף בטלית בברכה כבכל יום, ורבים נוהגים לקרוא את ד' פרשיות התפילין גם בתשעה באב. הנוהג להניח תפילין של רבנו תם- יניחם גם בתשעה באב בשעת המנחה.

אין אומרים תחנון ביום זה, משום שהוא נקרא מועד- "קרא עלי מועד". קוראים בתורה ובהפטרה את הקריאה של תשעה באב. לאחר החזרת ספר התורה קוראים במגילת איכה ואומרים קינות. בתום אמירת הקינות ממשיך הש"ץ לומר "אשרי" ו"ובא לציון" בדילוג על הפסוק "ואני זאת בריתי", אומרים קדיש שלם בלא "תתקבל" ו"עלינו לשבח"". רוב הציבור נהגו שלא לומר "פטום הקטורת" ושיר של יום

המשך בעמוד הבא

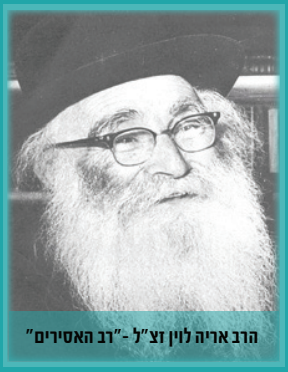
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

(אותם נהגו להשלים אחר תפילת מנחה), ומנהג ההולכים בדרכי הסוד וחלק מקהל החסידים לומר קטעים אלו כבכל יום. אדם שיש לו 'חיוב' לעלות כש"ץ ייגש לעמוד דווקא בתפילת שחרית שעוסקים בה בדברים הרעים, אך במנחה שעוסקים בדברי נחמה לא ייגש לפני העמוד. יש שנהגו ללכת אחר תפילת שחרית לבית הקברות, ודנו הפוסקים במנהג זה, וההכרעה למעשה היא שמותר ללכת אך לעמוד במרחק של ד' אמות מהקברים (כשני מטרים).

בצום תשעה באב חלים כל חמשת העינויים כביום כיפור: אכילה, שתייה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל וכן אין לאדם נשוי להתייחד עם אשתו. כאמור אין לאדם לאכול ולשתות החל משעת שקיעת החמה בצאת השבת. בכלל השתייה אסור גם להכניס מים לפיו, על כן אין לאדם להקל ולשטוף פיו במי-פה, מלבד במקום חולי.

בשונה מיום הכיפור שהוא מן התורה, בצום תשעה באב נקל גם לחולה שאין בו סכנה שלא יצום ביום זה; בכלל זה כל אדם שסובל ממחלה באברים הפנימיים, מחלות זיהומיות שמלוות בחום גבוה, מחלות במערכת הנשימה, מחלות מוחיות, חוסר דם (מתחת ל-9 המוגלובין), תשישות קשה אצל זקנים, אדם שהתעלף במהלך הצום או סובל מסחרחורות חזקות, הסובל משלשולים או הקאות באופן קיצוני, אדם שחום גופו עלה קודם או במהלך הצום ל-39 מעלות ומעלה ואדם שאינו מסוגל לרדת ממיטתו.

אשה מעוברת חלשה, אף קודם ארבעים יום מתחילת הריונה- פטורה מלצום, במיוחד אם הפילה בעבר. אשה המניקה באופן מלא או כמעט מלא שעקב הצום ייפסק לה החלב או ימעט באופן משמעותי- לא תצום כלל. באם התינוק משתמש במקביל גם בתחליפי חלב אם (כך שאינה מניקה אף באופן כמעט מלא)- תצום, אלא אם היא מרגישה חלשה כפי שאמרנו בדין אשה מעוברת. אשה אחר לידה- לא צמה בתוך שלושים הימים הראשונים, אלא אם כן היא מתפקדת באופן מלא כהרגלה ועברו כבר שבעה ימים מהלידה- שאז יש לה לצום באם הרופא מאשר לה. אשה שמרגישה שלא בטוב יכולה להקל ולא לצום אף אחר שלושים יום מהלידה. אשה שהפילה רח"ל לאחר שעברו ארבעים ימי הריון- דינה כיולדת לכל דבר ועניין.

בין הנשים המוזכרות לעיל ובין חולה- לא צמים כלל ביום תשעה באב, ויכולים לאכול ולשתות כהרגלם. אמנם בליל תשעה באב נכון שיצומו על מנת להשתתף בצערם של ישראל. אלא אם כן יש בכך משום

המשך בעמוד הבא

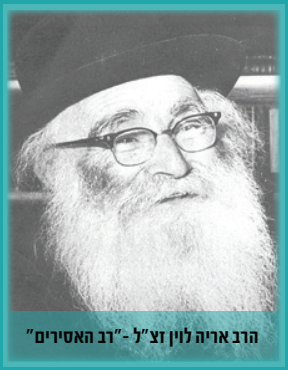
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

סכנה- ואז לא יצומו כלל. כאשר ודאי יש להימנע מאכילת מאכלים של תענוגות ומותרות, כן נכון להם להימנע מאכילת שני מאכלים מבושלים יחד כפי שמקפידים להימנע בסעודה המפסקת כשזו חלה ביום חול.

קטן או קטנה עד גיל תשע אינם צריכים לצום כלל, ואחר גיל תשע נותנים להם לצום בליל תשעה באב ומספר שעות ביום על מנת להרגילם במצוות, אך אין לתת להם לצום באופן מלא את הצום (בשונה מדין יום הכיפורים). המותרים לאכול בצום מוסיפים בברכת המזון "נחם" קודם "בונה ירושלים" ובה חותמים את הברכה, ויש שנהגו לאמרו ב"הרחמן" בלא ברכה. אין אוכלים בתשעה באב שלושה גברים יחדיו על מנת שלא להתחייב בזימון.

אדם שצם ונוטל תרופות קבועות- ייטול את הגלולות בלא מים, ובאם אינו יכול ייטול עם מעט מים מעורבים במלח כך שתתבטל ההנאה מהמים.

אין לרחוץ ביום תשעה באב, לכן אדם שקם בבוקר נוטל את ידיו עד סוף קשרי אצבעות, דהיינו החיבור בין אצבעותיו לכף היד. אדם שמותר לו לאכול בתשעה באב נוטל ידיו כרגיל קודם אכילת הלחם, משום שנטילה זו היא מצוה. כן הכהנים נוטלים ידיהם כרגיל קודם ברכת כהנים. אדם שנגע בדבר מלוכלך או בנעליו ירחץ את המקום המלוכלך בידיו.

אין לסוך בתשעה באב, ובכלל זה שימוש בבושם או במיני קוסמטיקה של נשים. אמנם אדם שסובל מריח רע יכול להשתמש בדאודורנט, שאין זה לשם תענוג אלא למניעת עגמת נפש. כן ניתן למרוח על עצמו תכשיר דוחה יתושים.

המנהג לחנך גם את הילדים שלא להשתמש בנעלי עור, בעיקר כיום שיש תחליפים נוחים. אמנם ילד אשר סובל מכך יכול להמשיך להשתמש בנעליו הרגילות. ניתן להקל ללבוש נעליים נוחות שאינן מעור, כגון 'קרוקס' ודומיו, אמנם המחמיר ללבוש דווקא נעליים לא נוחות תבוא עליו ברכה.

יום תשעה באב הוא יום שנקבע כבכייה לדורות. לכן ביום זה אנו נוהגים ממש כאבלים, וכל דיני אבלות שייכים ממש להלכה למעשה. אין שאילת שלום בתשעה באב, בין בלילה ובין ביום. בכלל זה אין לומר גם שאר ביטויים, כגון 'להתראות' או בלועזית כ'היי' ו'ביי'. אדם שנתקל באדם שאינו יודע את ההלכה

המשך בעמוד הבא

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

ואמר לו 'שלום' ישיב לו 'שלום' בשפה רפה וכובד ראש כך שיבין שאין נכון לנהוג כן ביום זה. אמנם איחול 'מזל טוב' אינו בכלל זה, ומותר לאמרו בתשעה באב.

אין לומדים תורה ביום זה, משום ש"פקודי ה' ישרים משמחי לב". בכל שנה אין ללמוד כבר מחצות היום של ערב תשעה באב, אך בשנה זו שערב הצום חל בשבת אנו לומדים כרגיל עד תחילת הצום. על אף שאין ללמוד דברי תורה המשמחים התירו ללמוד דברים המעציבים; מגילת איכה, הלכות אבלות, אגדות על החרבן, נבואות החרבן, ספרי היסטוריה אשר עוסקים בתקופת החורבן או גזירות אחרות על עם ישראל (כאינקוויזיציה, השואה וכדומה), לימוד ספרי מוסר וסיפורי צדיקים המעוררים לשיפור המעשים כאשר אין בהם ריבוי של מדרשים ופסוקים. אמנם ודאי אין שום היתר לעסוק בדברים שמסיחים את הדעת מהאבלות, כגון קריאת עיתונים או מאמרי חול שאינם קשורים לחרבן ולצער. אדם שעקב לימוד בדברים המצערים יתבטל מלימוד התורה- יכול להקל ללמוד דברים אחרים מחצות היום (12:47). התירו הפוסקים לקרוא תהלים מאחרי חצות היום, אך אם קורא בדרך תחנונים (ובמיוחד עבור חולה וכדומה) יכול לקרוא כבר מהבוקר.

יש להימנע מעשיית מלאכה בתשעה באב. אך כיום שדוחק הפרנסה גדול ניתן להקל לצאת למלאכתו אחר אמירת הקינות, והמחמיר בזה תבוא עליו ברכה. אך בחנויות לממכר מזון מקילים לכתחילה, על מנת שאנשים יוכלו לקנות עבור הקטנים והחולים הזקוקים לכך. אין לעשות בביתו מלאכה שיש בה שיהוי, בכלל זה תיקונים בבית ומוצריו, תיקוני בגדים, ניקוי הבית או הכלים וכדומה. אמנם אם יש צורך להשתמש בכלי מסוים עבור אותו יום ניתן לשטפו, אך יש לעשות כן במים קרים בלבד. מותר לאפות או לבשל עבור צאת הצום מאחר חצות היום, וגם בזה נקפיד על שימוש במים קרים בלבד. בתשעה באב בשעת המנחה נולד המשיח ששמו מנחם (בשם האר"י הקדוש), לכן בנות ישראל הצדקניות שוטפות, מנקות ומכינות את הבית מחצות היום לקראת שמחת הגאולה אכי"ר, וזהו חיזוק גדול לאמונה ואין למחות בידן.

עד חצות היום יש לשבת על גבי הרצפה עם הפרדה בינו ובין הקרקע באמצעות כרית וכדומה. אדם שאינו יכול לשבת ישירות על גבי הקרקע יישב על גבי כסא הנמוך מג' טפחים (24 ס"מ). באם אינו יכול גם בכך יישב על גבי כסא רגיל. אדם שיושב בבית הכנסת על גבי מדרגות ארון הקודש נחשב כאדם

המשך בעמוד הבא

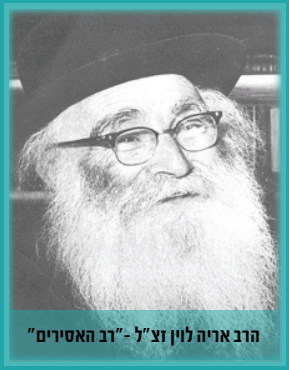
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

היושב על גבי הרצפה. אדם שנוסע בתשעה באב יכול לשבת על גבי כסא הרכב או האוטובוס כרגיל משום שמדובר בהכרח ולא בתענוג.

יש להימנע מעישון בתשעה באב, אך אדם שמוכרח לדבר יכול לעשן בצנעא בתוך ביתו, והמחמיר שלא לעשן כלל תבוא עליו ברכה. יש להימנע מהרחת טבק ביום זה.

מתפללים ערבית כרגיל בסיום הצום, ולאחר תפילת ערבית אומרים 'קידוש לבנה'. לאחר סיום הצום (20:16) עורכים הבדלה, בה אין מברכים על הבשמים שנועדו דווקא להבדלה במוצאי שבת ולא על האש עליה בירכנו אמש בצאת השבת.

חלק מדיני תשעת הימים נמשכים עד חצות יום המחרת (י אב), משום שבו היה עיקר שריפת בית אלוקינו, ולכן אין להסתפר, לכבס, ולאכול בשר ולשתות יין. אמנם ודאי שאת יין ההבדלה מותר לשתות גם למנהג בני אשכנז.

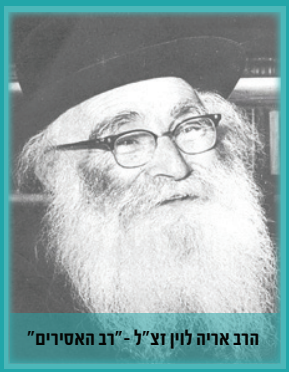
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | שלום הרב, אנו עתידים לצאת לנופש משפחתי ארוך מיד בבוקר יום שני (י אב), האם וכיצד מותר לנו לכבס את הבגדים שאינם מכובסים לטובת הנופש?

תשובה | נפסק בדברי הרמ"א (תקנח א) שנזהרים באכילת בשר ושתיית יין עד חצות יום י אב משום שבו היה עיקר שריפת בית מקדשנו. והוסיף מרן המ"ב (סק"ג) שאף אין לרחוץ, להסתפר ולכבס עד אותה שעה, הוה אומר שנוהגים בכל דיני תשעת הימים.

אמנם הביא מרן הביאור הלכה (ד"ה עד) את דברי המאמר מרדכי שסבר כדעת השו"ע והרמ"א שהאיסור הוא דווקא באכילת בשר ושתיית יין, וניתן בשעת הדחק לסמוך עליו ולהקל בכיבוס. ובכלל שעת הדחק הוא במקרה כשלכם בו הנכם יוצאים מן הבית בשעות הבוקר וזקוקים אתם לבגדים אשר ישמשו אתכם לנופש.

שאלה | האם מברכים על קריאת מגילת איכה?

תשובה | דין זה נתון במחלוקת אחרונים. לדעת המג"א (סי' רפב) יש לברך על קריאת מגילה, אפילו כשקורא מתוך ספר, ואילו הפרי מגדים (א"א ריש סי' תקנט) פסק שאף אם תהיה המגילה כשרה וכתובה על גבי קלף אין לברך עליה. ומרן המ"ב הכריע כי יש לברך על מגילת איכה הכתובה על גבי קלף, אמנם הכף החיים (תקנט ס"ק ה) סבר שכיוון שדין זה נתון במחלוקת כל אחד יעשה כמנהגו, ומקום בלא מנהג יימנעו מן הברכה משום שספק ברכות להקל.